

Concept-examenprogramma Praktijkgericht programma vmbo

ZORG EN WELZIJN
COHORT 2023-2025 (VERSIE 3)

Concept- examenprogramma

Praktijkgericht programma
vmbo

Zorg en Welzijn

versie 3

cohort 2023-2025

Juni 2023

slo

een doordacht curriculum
dat doen we *samen*

Verantwoording

2023 SLO, Amersfoort

Mits de bron wordt vermeld, is het toegestaan zonder voorafgaande toestemming van de uitgever deze uitgave geheel of gedeeltelijk te kopiëren en/of verspreiden en om afgeleid materiaal te maken dat op deze uitgave is gebaseerd.

Auteurs:

Desiree Geerestein, Gerie Haartman, Carla van Heugten, Beppie van de Kraats en Marieke van Loggem

Namens SLO: Lyanca Van de Groep en Astrid Verstappen

Met bijdragen van: Maaike Rodenboog en Nynke Jansma

Informatie

SLO

Postbus 502, 3800 AM Amersfoort

Telefoon (033) 4840 840

Internet: www.slo.nl

E-mail: info@slo.nl

AN

58.106.876

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Karakteristiek	8
Conceptexamenprogramma	9

Inleiding

Voor je ligt het conceptexamenprogramma van het praktijkgericht programma Zorg & Welzijn versie 3. Pilotscholen gaan dit examenprogramma gebruiken vanaf augustus/september 2023 en starten met het **derde** cohort derdeklassers.

Je vindt in dit document een korte uitleg over wat een praktijkgericht programma inhoudt en de eindtermen van het nieuwe examenprogramma. De eindtermen beschrijven in formele bewoordingen wat leerlingen moeten kennen en kunnen na de afsluiting van het vak.

Aanvullend op dit examenprogramma hebben we een concepthandreiking geschreven die scholen kan helpen bij de vormgeving van hun onderwijsprogramma en examinering:

<https://www.slo.nl/handreikingen/vmbo/handreiking-se-praktijkgerichte/>

Daarbij wordt gebruikgemaakt van de ervaringen van de pilotscholen.

Het ontwikkeltraject

SLO ontwikkelt de examenprogramma's voor de praktijkgerichte programma's in opdracht van OCW en in nauwe samenwerking met teams van docenten. Daarbij nemen we inzichten mee uit beleid, wetenschap, onderwijspraktijk en samenleving. De examenprogramma's worden ontwikkeld in twee tranches en beproefd door meer dan 150 pilotscholen. In verschillende cycli verbeteren we de examenprogramma's stap voor stap. De scholen staan gedurende de hele pilot in nauw contact met elkaar en met de ontwikkelaars van het examenprogramma. Ook stakeholders worden betrokken bij de verdere ontwikkeling. We streven naar een relevant, consistent, bruikbaar en effectief curriculum.

In totaal worden dertien examenprogramma's ontwikkeld. In tabel 1 vind je een overzicht van deze programma's. De programma's in tranche 1 waren al beschikbaar vanaf mei 2021 en zijn doorontwikkeld tot een derde versie. De programma's in tranche 2 zijn vanaf mei 2022 beschikbaar en zijn doorontwikkeld tot een tweede versie.

Tabel 1: De dertien praktijkgerichte programma's.

Tranche 1	Tranche 2
Dienstverlening en Producten	Groen
Informatietechnologie	Horeca, Bakkerij en Recreatie
Economie en Ondernemen	Maritiem en Techniek
Technologie en Toepassing	Media, Vormgeving en ICT
Zorg en Welzijn	Mobiliteit en Transport
	Producersen, Installeren en Energie
	Bouwen, wonen en Interieur
	Techniek en Innovatief vakmanschap

Ambities

De praktijkgerichte programma's worden onderdeel van het vrije deel van de gemengde en theoretische leerweg en krijgen de status van een algemeen vormend vak. De ambities van de praktijkgerichte programma's zijn:

- leerlingen beter voor te bereiden op de keuze voor en de overstap naar het vervolgonderwijs en daarmee de aansluiting op havo en mbo-niveau 4 te verbeteren;
- leerlingen praktische ervaring op te laten doen in en buiten de school, om beter aan te sluiten op de behoeftes van leerlingen, om actief te leren, motivatie te bevorderen en leerlingen te laten werken aan beroepsoriëntatie en beroepsbeelden;
- leerlingen de mogelijkheid geven een praktijkgericht programma te volgen: een combinatie van denken en doen, gericht op het toepassen van kennis en vaardigheden aan de hand van praktische, realistische opdrachten van buiten de school.

Uitgangspunten bij de ontwikkeling

Bij de ontwikkeling van examenprogramma's zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het praktijkgerichte programma draagt bij aan de voorbereiding en oriëntatie op vervolgonderwijs (mbo en havo).

- Het praktijkgerichte programma wordt afgesloten in leerjaar 3 of 4.
- Iedere school werkt op basis van een examenprogramma praktijkgericht programma.
- De basis van het praktijkgerichte programma, bestaande uit algemene praktijkgerichte vaardigheden, werken in opdracht van een externe opdrachtgever, loopbaanontwikkeling en mondiale vraagstukken, is voor alle leerlingen hetzelfde (onderdelen A, B, C en F).
- Het praktijkgerichte programma bestaat uit praktische, realistische opdrachten uit te voeren in en buiten de school. Praktisch en realistisch betekent dat er in alle gevallen betrokkenheid is van buiten de school (bedrijfsleven, instellingen, overheden, vervolgonderwijs) bij de totstandkoming van het onderwijsprogramma en de opdrachten. Bij het werken aan het praktijkgerichte programma zijn leerlingen actief en praktisch bezig. Een praktijkgericht programma is handelingsgericht beschreven.
- Scholen krijgen de ruimte om de opdrachten van het praktijkgerichte programma op verschillende manieren in te vullen, passend bij de regio en de visie van de school.
- Binnen het aanbod van de school moeten leerlingen in het praktijkgerichte programma kunnen kiezen tussen verschillende werkvelden.
- De afsluiting en beoordeling van het praktijkgerichte programma is onderdeel van de slaag-zakregeling en betreft een schoolexamen.
- Een nieuw te ontwikkelen vak voor het praktijkgerichte programma mag inhoudelijk niet meer dan 25 procent overlappen met vastgestelde vmbo-vakken en voegt zo iets toe aan het bestaande vmbo-curriculum. Dit geldt ook bij doorontwikkeling van vastgestelde vakken.
- Voor de omvang van het praktijkgerichte programma wordt uitgegaan van in totaal minimaal 320 klokuren.

Leeswijzer bij de examenprogramma's

Het examenprogramma bestaat uit zes domeinen. Vier domeinen bevatten dezelfde eindtermen voor alle praktijkgerichte programma's (A, B, C en F).

Twee van de domeinen zijn programmaspecifiek ingevuld (D en E).

De domeinen binnen het examenprogramma zijn:

- A. praktijkgerichte vaardigheden
- B. werken in opdracht van een externe opdrachtgever
- C. loopbaanontwikkeling
- D. werkvelden
- E. programmaspecifieke vaardigheden en kennis
- F. mondiale vraagstukken

Hoe lees je een praktijkgericht examenprogramma?

Het examenprogramma is niet geschreven als een boek dat je van begin tot eind doorleest. Bij het lezen van het examenprogramma is het goed je te realiseren dat er een verschil is tussen een examenprogramma en een onderwijsprogramma. Scholen maken, met opdrachten van externe opdrachtgevers en het examenprogramma, hun eigen onderwijsprogramma dat aansluit op de visie van de school. Die opdrachten zijn dus op elke school anders. Als we binnen het examenprogramma het woord opdracht gebruiken, gaat het om deze realistische en levensechte opdrachten. Het landelijke examenprogramma verwijst naar opdrachten, maar schrijft geen opdrachten voor. Het bevat dus geen taken of deeltaken die alle leerlingen moeten kunnen uitvoeren, maar eindtermen met vaardigheden en kenniselementen die in samenhang binnen opdrachten aan de orde kunnen komen.

In elke opdracht komen kennis en vaardigheden uit de domeinen A tot en met F van het examenprogramma bij elkaar. In een opdracht hoeven niet alle eindtermen behandeld te worden, zolang alle eindtermen in het onderwijsprogramma aan de orde komen en worden afgesloten. De school kan gericht kiezen welke eindtermen in welke opdrachten aandacht krijgen.

Het is aan de scholen om de examinering zo vorm te geven dat leerlingen kunnen aantonen dat ze voldoende beschikken over de beoogde kennis en vaardigheden. Voor extra informatie over het PTA verwijzen we naar de handreiking of de scholingsmodule.

Vorm van de eindtermen

Alle eindtermen hebben dezelfde vorm. Ze bestaan uit drie onderdelen:

Doelzin	beschrijft de essentie van de vaardigheid en/of het kenniselement.
Uitwerking	een verduidelijking van waar het in de doelzin om gaat.
Toelichting	voorbeelden of concretisering van de eindterm. De toelichting maakt geen deel uit van de verplichte, wettelijke examenstof, maar geeft scholen meer inzicht in waar het in de betreffende eindterm om draait.

De eindtermen zijn niet in detail uitgewerkt. Er is veel ruimte voor scholen om de leerdoelen vorm te geven. Voorbeelden zullen een plek krijgen in de handreiking. In de examenprogramma's zijn onder 'Toelichting' illustraties beschreven, om mogelijkheden te schetsen en inspiratie op te doen.

Karakteristiek

Essentie van het programma

Binnen het praktijkgerichte programma Zorg en Welzijn (Z&W) staat het werken met en voor mensen centraal. Leerlingen doen ervaringen op met vaardigheden als adviseren, onderzoek doen, organiseren en uitvoeren van activiteiten, zorgverlening en het bieden van dienstverlenende handelingen. Leerlingen maken kennis met verschillende doelgroepen. Ze leren rekening te houden met verschillende levensfasen, omstandigheden, gezondheidstoestanden en achtergronden van klanten.

Belangrijke onderwerpen binnen het praktijkgerichte programma Z&W zijn preventie en positieve gezondheid. Het programma biedt leerlingen een breed toekomstperspectief voor beroepen binnen de zorg, het onderwijs, dienstverlening, leefstijlondersteuning, sport en bewegen.

De leerling

Leerlingen die kiezen voor het praktijkgerichte programma Z&W werken graag met en voor mensen. Ze willen van betekenis zijn voor anderen. Ze zijn zorgzaam, empathisch en houden rekening met de wensen en gewoonten van mensen.

Een leerling leert binnen het praktijkgerichte programma Z&W in te spelen op veranderingen en leert zich flexibel op te stellen. Want het werken met en voor mensen is geen dag hetzelfde! Het programma is geschikt voor leerlingen met een talent voor organiseren en vraagt om echte aanpakkers in de zorg, het onderwijs, dienstverlening en leefstijlondersteuning.

Conceptexamenprogramma

A. Praktijkgerichte vaardigheden

A1	Communiceren
Doelzin	De leerling communiceert doelgericht en begrijpelijk om informatie uit te wisselen en gedachten, gevoelens en ervaringen uit te drukken.
Uitwerking	Het gaat hierbij om: <ul style="list-style-type: none">• adequaat gebruiken van de Nederlandse taal, zowel mondeling als schriftelijk;• interpreteren van beeldtaal;• interpreteren van non-verbale communicatie en daarmee omgaan;• presenteren van zichzelf en het eigen werk.

A2	Samenwerken
Doelzin	De leerling werkt samen aan het realiseren van een doel.
Uitwerking	Het gaat hierbij om: <ul style="list-style-type: none">• organiseren en evalueren van samenwerking;• ondersteunen van anderen in de samenwerking;• feedback geven en ontvangen;• zich verplaatsen in opvattingen en overtuigingen van anderen en het handelen hierop afstemmen.

A3	Reken- en wiskundige vaardigheden
Doelzin	De leerling gebruikt doelgericht reken- en wiskundige vaardigheden.
Uitwerking	Het gaat hierbij om: <ul style="list-style-type: none">• uitvoeren van berekeningen in de context;• interpreteren van grafieken, tabellen en diagrammen.

A4	Digitale technologie
Doelzin	De leerling gebruikt verantwoord digitale technologie.
Uitwerking	Het gaat hierbij om: <ul style="list-style-type: none"> • kiezen van hardware en software; • bewust omgaan met veiligheid en privacy.

A5	Informatievaardigheden
Doelzin	De leerling verwerft, verwerkt en deelt informatie.
Uitwerking	Het gaat hierbij om: <ul style="list-style-type: none"> • gebruiken van zoekstrategieën; • wegen van de betrouwbaarheid en bruikbaarheid van informatiebronnen; • selecteren en bewerken van informatie; • verwijzen naar bronnen; • presenteren van informatie aan de doelgroep.

A6	Analytisch denken
Doelzin	De leerling gebruikt analytische denkvaardigheden om tot een oplossing te komen.
Uitwerking	Het gaat hierbij om: <ul style="list-style-type: none"> • selecteren, vergelijken en ordenen; • onderscheiden van hoofd- en bijzaken; • benoemen van overeenkomsten en verschillen; • benoemen van oorzaken en gevolgen; • gebruiken van structuren en schema's.

A7	Kritisch denken
Doelzin	De leerling gebruikt kritische denkvaardigheden om tot een oordeel te komen.
Uitwerking	Het gaat hierbij om: <ul style="list-style-type: none"> • onderscheiden van verschillende perspectieven; • wegen van betekenissen, belangen, waarden en overtuigingen; • innemen van een standpunt op basis van informatie en argumenten.

A8	Creatief denken
Doelzin	De leerling gebruikt creatieve denkvaardigheden om tot nieuwe ideeën te komen.
Uitwerking	Het gaat hierbij om: <ul style="list-style-type: none"> • experimenteren met materialen en middelen; • generen van inzichten, verbanden en oplossingen; • gebruiken van technieken die convergerend en divergerend denken ondersteunen.

B. Werken in opdracht van een externe opdrachtgever

B1	Praktische en realistische opdrachten
Doelzin	De leerling werkt doelgericht aan praktische en realistische opdrachten, van externe opdrachtgevers.
Uitwerking	Het gaat hierbij om: <ul style="list-style-type: none">• oriënteren op een opdracht;• kiezen van een aanpak om een opdracht uit te voeren;• maken van een plan van aanpak inclusief een planning;• voorbereiden, uitvoeren, afronden en zo nodig bijstellen van de opdracht met behulp van voorwaardelijke en programmaspecifieke kennis en vaardigheden;• eigen handelen evalueren.

B2	Interactie met externe opdrachtgevers
Doelzin	De leerling communiceert met externe opdrachtgevers bij het uitvoeren, bijstellen en afronden van praktische en realistische opdrachten.
Uitwerking	Het gaat hierbij om: <ul style="list-style-type: none">• wensen van een opdrachtgever in kaart brengen;• initiatief nemen om de voortgang met een opdrachtgever te bespreken;• het uiteindelijke resultaat voorleggen aan een opdrachtgever;• het voeren van een gesprek met een opdrachtgever.

B3	De context van externe opdrachtgevers
Doelzin	De leerling houdt rekening met de context van externe opdrachtgevers bij het werken aan praktische en realistische opdrachten.
Uitwerking	<p>Het gaat hierbij om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bewust omgaan met veiligheids- en andere officiële voorschriften die in een organisatie of in een werkveld van toepassing zijn; • bewust omgaan met sociale conventies die in een organisatie of in een werkveld gangbaar zijn; • bewust omgaan met het karakter van een organisatie of die van het werkveld.

C. Loopbaanontwikkeling

C1	Loopbaanontwikkeling
Doelzin	De leerling verzamelt ervaringen en inzichten over de eigen loopbaanontwikkeling door het uitvoeren van praktische en realistische opdrachten van externe opdrachtgevers en kan loopbaankeuzes maken, toelichten en vastleggen.
Uitwerking	Het gaat hierbij om: <ul style="list-style-type: none">• onderzoeken van de eigen kwaliteiten;• onderzoeken van de eigen motieven en ambities;• verkennen en vergelijken van werkvelden en beroepsbeelden in de praktijk om een beroepsperspectief te vormen;• contact leggen met personen om een netwerk op te bouwen voor de loopbaanontwikkeling;• kiezen van vervolgstappen om eigen loopbaandoelen te bereiken;• vastleggen van voor de leerling betekenisvolle ervaringen en reflecties in een loopbaanportfolio, in een vorm te kiezen door de leerling.
Toelichting	Te denken valt aan: <ul style="list-style-type: none">• feedback van groepsgenoten en externe opdrachtgevers ontvangen en groei zichtbaar maken;• belangstelling en activiteiten van de leerling in eigen tijd zoals hobby's of bijbaantjes, verbinden met praktijkgerichte opdrachten;• realistische beelden van dagelijkse werkzaamheden verzamelen en zich oriënteren op de actuele uitdagingen binnen het werkveld;• de opdrachtgever gericht benutten: introducerend, begeleidend, evaluerend;• voeren van gesprekken over de eigen loopbaanontwikkeling met voor de leerling betekenisvolle personen;• een opdrachtgever gericht benaderen voor het uitwerken van een (individuele) opdracht om inzicht te krijgen in de eigen loopbaanontwikkeling;• een rol in groepsproces kiezen om bepaalde vaardigheden te ontwikkelen;• een loopbaanportfolio in de vorm van een website, verslaglegging in beeld, podcast en/of op schrift.

D. Werkvelden

D1	Werkvelden
Doelzin	De leerling voert praktische en realistische opdrachten uit in ten minste drie verschillende werkvelden.
Uitwerking	Het gaat hierbij om: <ul style="list-style-type: none">• gezondheidszorg• leefstijlondersteuning• sport en bewegen• pedagogisch werken en onderwijs• dienstverlening

Gezondheidszorg

Binnen het werkveld gezondheidszorg maken leerlingen kennis met instellingen en beroepsbeoefenaren die zich bezighouden met de zorg voor en de verbetering van de gezondheid van mensen, bijvoorbeeld zorg voor gehandicapten, de ouderenzorg, het werken in de thuiszorg, ziekenhuis, een opticien of audicien.

Leefstijlondersteuning

Binnen het werkveld leefstijlondersteuning leren leerlingen individuen of groepen begeleiden bij (keuzen rond) leefstijl of gezondheidsgedrag. Opdrachten voor leerlingen kunnen bijvoorbeeld plaatsvinden bij een diëtist, een leefstijlcoach of een personal trainer.

Sport en bewegen

Binnen het werkveld sport en bewegen richten leerlingen zich op een gezonde levensstijl door te sporten en te bewegen. Hierbij is veiligheid en preventie, passend bij de doelgroep, belangrijk. Leerlingen kunnen denken aan opdrachten bij een yoga studio, een sportschool, een outdoor centrum of een sportvereniging.

Pedagogisch werken en onderwijs

Het gaat bij het werkveld pedagogisch werken en onderwijs om een breed scala van activiteiten die gericht zijn op het bevorderen van welzijn en op leren. Leerlingen kunnen bijvoorbeeld opdrachten uitvoeren bij de kinderopvang, de activiteitenbegeleiding voor verschillende doelgroepen, een buurtcentrum, kunst- en cultuureducatie, een basisschool of in het voortgezet onderwijs.

Dienstverlening

In werkveld dienstverlening staat het leveren van diensten aan mensen centraal. Vaak is dit op commerciële basis. Hierbij spelen, naast dienstverlening, ook zakelijke aspecten zoals bedrijfsvoering en marketing een rol. Bijvoorbeeld de kapper, een schoonheidsspecialist, de pedicure, een vakantiepark of in de horeca.

E. Programmaspecifieke kennis en vaardigheden

E1	Zorgverlening
Doelzin	De leerling voert zorgverlenende werkzaamheden uit.
Uitwerking	Het gaat hierbij om: <ul style="list-style-type: none">• communiceren over de hulpbehoefte van een klant en daarnaar handelen;• ondersteunen bij de verzorging;• assisteren bij bewegen of verplaatsen;• verlenen van eerste hulp bij ongelukken;• rekening houden met de levensfase, gezondheidstoestand, omstandigheden, privacy en achtergrond van klanten.
Toelichting	Te denken valt aan: <ul style="list-style-type: none">• het bereiden en begeleiden van een maaltijd of tussendoortje;• het oefenen van eerste hulp handelingen zoals de heimlich greep, de stabiele zijligging of het schoonmaken van een (schaaf)wond;• het geven van een gastles op de basisschool over diabetes;• het zorgdragen voor privacy bij de verzorging.

E2	Leefstijlondersteuning
Doelzin	De leerling bevordert een gezonde leefstijl.
Uitwerking	<p>Het gaat hierbij om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adviseren van klanten bij het maken van gezonde keuzes; • begeleiden van klanten bij de aspecten van positieve gezondheid; • rekening houden met de levensfase, gezondheidstoestand, omstandigheden en achtergrond van klanten.
Toelichting	<p>Te denken valt aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het begeleiden van klanten op een sportschool en motiveren tot voldoende beweging; • het kiezen van seizoen- of lokale groenten bij het opstellen van een voedingsadvies; • de invloed van trends en media op het zelfbeeld en de keuzes die mensen maken bespreken; • voorlichting geven over leefstijl en leefstijlkeuzes voor cliënten met alzheimer.

E3	Dienstverlening
Doelzin	De leerling voert onder begeleiding dienstverlenende werkzaamheden uit in een commerciële omgeving.
Uitwerking	<p>Het gaat hierbij om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • communiceren met klanten en de werkzaamheden uitvoeren; • inventariseren van behoeften rondom de dienstverlening; • uitvoeren van organisatorische werkzaamheden; • toepassen van de marketingmix.
Toelichting	<p>Te denken valt aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het ontvangen en installeren van klanten; • het tonen van initiatief bij werkzaamheden; • het opzetten van een minionderneming; • het maken van reclame voor een nieuwe behandeling afgestemd op de behoeften van de klant.

E4	Organisatie en begeleiding van activiteiten
Doelzin	De leerling organiseert en begeleidt een activiteit.
Uitwerking	Het gaat hierbij om: <ul style="list-style-type: none"> • uitvoeren van een doelgroepenonderzoek naar levensfase, gezondheidstoestand, belangstelling en achtergrond van deelnemers; • zorg dragen voor de praktische en zakelijke aspecten van de activiteit; • uitvoeren en evalueren van de activiteit met deelnemer(s).
Toelichting	Te denken valt aan: <ul style="list-style-type: none"> • het maken van een draaiboek en een budget vaststellen; • het maken van een reservering in een reserveringssysteem; • een passende activiteit kiezen bij de doelgroep.

E5	Zorgtechnologie
Doelzin	De leerling gebruikt zorgtechnologie die de zelfredzaamheid van klanten ondersteunt en de kwaliteit van leven bevordert.
Uitwerking	Het gaat hierbij om: <ul style="list-style-type: none"> • inventariseren en kiezen van passende technologie bij de ondersteuning van klanten; • ondersteunen en motiveren van klanten bij het gebruik van technologische hulpmiddelen; • gebruiken van technologische hulpmiddelen.
Toelichting	Te denken valt aan: <ul style="list-style-type: none"> • het gebruiken van een sta-lift bij het helpen verplaatsen; • het installeren van een app die de gordijnen open en dicht kan doen; • het gebruiken van een smartwatch om calorieverbruik meten; • een klant leren hoe hij zijn scheerapparaat schoon moet maken.

E6	Uiterlijke verzorging
Doelzin	De leerling verzorgt het uiterlijk van klanten.
Uitwerking	<p>Het gaat hierbij om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • onderzoeken van de passende verzorging gebaseerd op de fysiologische kenmerken van de klant; • inventariseren van wensen en gewoonten van klanten rondom de uiterlijke verzorging; • rekening houden met de levensfase, gezondheidstoestand, omstandigheden en achtergrond van klanten; • uitvoeren van werkzaamheden rondom de uiterlijke verzorging.
Toelichting	<p>Te denken valt aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het kiezen van een passend product voor een vette huid; • het verzorgen van een baard met baardolie; • het organiseren van activiteiten omtrent uiterlijke verzorging; • het rekening houden met diverse haarstructuren en de juiste producten hiervoor kiezen.

E7	Voedselveiligheid en voedselbereiding
Doelzin	De leerling draagt zorg voor gezond en veilig voedsel.
Uitwerking	<p>Het gaat hierbij om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rekening houden met de levensfase, gezondheidstoestand, omstandigheden en achtergrond van klanten; • zorgdragen voor preventie bij het bereiden en bewaren van voedsel; • bereiden van gezond en veilig voedsel.
Toelichting	<p>Te denken valt aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het maken van een gezond tussendoortje voor jonge kinderen passend bij hun leeftijd; • het samenstellen van een maaltijdplan voor iemand met een lactose- intolerantie; • het koken van een maaltijd voor iemand met een veganistische levensstijl; • het informeren naar allergieën bij de inventarisatie van de maaltijdwensen.

F. Mondiale vraagstukken

F1	Mondiale vraagstukken
Doelzin	De leerling betreft ten minste twee van de volgende thema's: globalisering, duurzaamheid, technologie en gezondheid bij het uitvoeren van praktische en realistische opdrachten.
Uitwerking	Het gaat hierbij om: <ul style="list-style-type: none">• herkennen van mondiale vraagstukken in praktische en realistische opdrachten;• bedenken van oplossingen voor de opdrachtgever;• benoemen van de gevolgen van de mondiale vraagstukken voor zichzelf, het werkveld en de samenleving.
Toelichting	Te denken valt aan: <ul style="list-style-type: none">• het bij de verzorging rekening houden met de culturele achtergrond van klanten;• het kiezen van duurzame producten zoals seizoen- of lokale groenten bij het opstellen van een voedingsadvies;• het gebruiken van (zorg)technologie om de zelfredzaamheid van klanten te bevorderen;• het begeleiden van klanten bij een gezonde leefstijl.

Als landelijk expertisecentrum richt SLO zich op de ontwikkeling van het curriculum in het primair, speciaal en voortgezet onderwijs in Nederland. We werken met het onderwijsveld aan de doelen, kaders en instrumenten waarmee scholen hun opdracht vanuit een eigen visie kunnen vervullen.

We brengen praktijk, beleid, maatschappelijke ontwikkelingen en onderzoek samen en stellen onze expertise beschikbaar aan onderwijs en overheid, bijvoorbeeld in de vorm van leerplannen, tools, voorbeeldlesmaterialen, conferenties en rapporten.

Bezoekadres
Stationsplein 1
3818 LE Amersfoort

Postadres
Postbus 502
3800 AM Amersfoort

T +31 (0)33 484 08 40
E info@slo.nl
W www.slo.nl

 [company/slo](https://www.linkedin.com/company/slo)
 [SLO_nl](https://twitter.com/SLO_nl)